

lých dětí jeho. Projednání pozůstalosti není tedy zmatečné, jak se domnívá rekursní soud, protože bylo jeho rozhodnutí na odůvodněný dovolací rekurs pozůstalé vdovy změněti a obnoviti usnesení prvního soudu.

Rozhod. nejvyš. soudu ze dne 15. prosince 1926 čj. R I 1005/26. Dr. Grešl.

Zaměstnavatel nebyl povinen ohlásiti k pensijnímu pojištění obchodního pomocníka, který u něho byl po více let zaměstnán a nastoupiv dne 26. července 1914 vojenskou službu, ve válce pak dne 5. května 1917 zemřel. Teprve dnem 1. října 1914 byla zásadně uložena zaměstnavatelům povinnost přihlásiti osoby pojištěním povinné (§§ 73 a 82 cís. nař. ze dne 25. června 1914 č. 138 a čl. V.). Nastoupením vojenské služby nezaniká sice služební poměr (§§ 2 a 5 cís. nař. ze dne 29. února 1916 č. 58 ř. z.), pomíjí však povinnost pojistná okamžikem tímto a nastane pak teprve po opětném návratu zaměstnance do služebního poměru (§ 9 citovaného cís. nař. z r. 1916 a § 10 vlád. nař. ze dne 9. ledna 1919 č. 14 Sb. z. a n.).

Žaloba A. Š., vdovy po obchodvedoucím v D., proti bývalému zaměstnavateli jejího muže K. Š., obchodníku v P., o náhradu škody způsobené jí tím, že opomenul přihlásiti jejího manžela k pensijnímu pojištění, byla ve všech stolicích zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto důvodů:

Žalobkyně opírá svůj nárok o důvod náhrady škody (§§ 1294, 1295 a násl. obč. zák.) a bylo tedy na ní, by prokázala zavinení žalovaného a škodu jím způsobenou i příčinnou souvislost mezi nimi.

Zavinení žalovaného záleželo podle tvrzení žalobkyně v tom, že jako zaměstnavatel jejího manžela E. Š. nevyhověl své zákonné povinnosti, opomenuv ho přihlásiti k pensijnímu pojištění, ač E. Š. byl již od 1. ledna 1909 osobou pojištěním povinnou podle § 1 zák. ze dne 16. prosince 1906 č. 1 ř. z. z r. 1907.

Jest tedy řešiti otázku, zda byl žalovaný po zákonu povinen, aby přihlásil E. Š. k pensijnímu pojištění, když jest nesporno, že přihlášky nečinil. Podle zjištění prvního soudu o činnosti zaměstnanecké E. Š. byl tento již v roce 1908 ustanoven žalovaným obchodvedoucím v jeho závodě a měl od 1. ledna 1913 měsíční služné 250 Kč, ostatní obchodní personál měl povinnost obracet se na E. Š. ve všech věcech obchodu se týkajících. E. Š. objednával samostatně zboží, prováděl obchodní

kalkulace, vydával materiál k zhotovení zboží (vojenských potřeb) a přijímal zhotovené výrobky od řemeslníků a v nepřítomnosti žalovaného podpisoval i obchodní korespondenci. Tato služební činnost E. Š. byla nejen převážně duševní, ale byla i takovou, že mu zajišťovala právní postavení obchodního pomocníka ve smyslu zákona ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. zák. ve služebním poměru k žalovanému, poněvadž vyžadovala zvláštních schopností a praktických obchodních i technických zkušeností — ať již se činnost jeho posuzuje jako kupecké služby nebo vyšší služby nekupecké, jichž hranici nelze ani vždy přesně odlišiti.

Z toho plyne, že žalovaný byl podroben již podle prvotního zákona č. 1 z r. 1907 pensijnímu pojištění, jež bylo pro obchodní pomocníky závazné a vzniklo samo sebou (ipso jure) nastoupením služebního poměru, ovšem za dalších ještě podmínek v § 1 pensijního pojišťovacího zákona vytčených (arg. slova § 1 zákona »podle tohoto zákona jsou pojištěni«).

Že i ostatní podmínky u E. Š. — t. j. vyžadovaný věk a služební poměr v Československé republice — tu byly, není sporno.

Prvotním zákonem o pensijním pojištění čís. 1 z r. 1907 nebyla zaměstnavateli uložena povinnost, aby osoby pojištěním povinné přihlašoval a tento nedostatek působící při provádění pensijního pojištění četné obtíže, byl právě podnětem, že prvou novelou k zákonu o pensijním pojištění (cís. nař. ze dne 25. června 1914 čís. 138) byla v § 73 zavedena ohlašovací a odhlašovací povinnost u příslušné zemské úřadovny všeobecného pensijního ústavu a ustanoveno, že z á s a d n ě tato povinnost se ukládá zaměstnavateli (§ 73 odst. 3. cit. nař), a to pod tresty § 82 vytčenými. (Srov. zprávu sociálně politického výboru k 1. novele čís. 138 ř. z. z roku 1914.)

První novela nabyla podle čl. V. účinnosti dnem 1. října 1914 a teprve tímto dnem byl žalovaný zavázán předpisem § 73 cit. nař.

Nižšími soudy bylo pak zjištěno, že E. Š. nastoupil při všeobecné mobilisaci dne 26. července 1914 vojenskou službu a že ve válce dne 5. května 1917 zemřel. Názor nižších soudů, že nastoupením vojenské služby byl služební poměr E. Š. u žalovaného skončen vystoupením ze služby, jest právně mylný, poněvadž cís. nař. ze dne 26. února 1916 č. 58 ř. z. byl obchodním pomocníkům, podrobeným zákonu ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. z. zachován služební poměr až do návratu z vojenské služby (§ 2 a 5 cit. nař.) a z ustanovení § 1 tohoto nařízení plyne jasně,

že se vztahuje na všechny obchodní pomocníky, kteří 25. července 1914 byli ve služebním poměru a z něho byli k vojenské službě povoláni, tedy i na E. Š., jenž byl 26. července 1914 povolán. Podle § 9 tohoto nařízení nepůsobilo však zachování služebního poměru zároveň i další trvání pojistné povinnosti ve příčině pensijního pojištění, nýbrž pojistná povinnost pomíjela, jakmile zaměstnanec nastoupil vojenskou službu a teprve po opětném návratu do služebního poměru znova nastala (srov. též pozdější obdobné ustanovení § 10 vl. nař. ze dne 9. ledna 1919 č. 14 Sb. z. a n.). Že i předpis § 9 platil pro všechny v § 1 označené obchodní pomocníky, kteří po 25. červenci 1914 k vojenské službě ze svého zaměstnání byli odvoláni, patrně z jeho logické souvislosti s § 1 nař. Z toho ale plyne i závěr, že když nastoupením vojenské služby přestala pojistná povinnost u E. Š., že nebyl ani žalovaný povinen podle § 73 odst. 2. 1. novely ho hlásiti, ježto zákonným předpokladem povinnosti ohlašovací bylo, že trvá dosud pojistná povinnost (arg. § 73 novely, že jen osoby pojištěním povinné jest ohlásiti).

Nepřihlásil-li tedy žalovaný E. Š. k pensijnímu pojištění, nedopustil se v tomto případě žalobkyni mu vytýkaného opomenutí povinnosti ohlašovací a tedy nějakého zavinění podle § 1294 a 1295 obč. zák.

Zavinění žalovaného bylo ale základním předpokladem pro vznik nároku na náhradu škody a nebylo-li prokázáno, postrádá žaloba právního důvodu, na němž byla jediné zbudována.

Nižší soudy posoudily tudíž věc v podstatě správně, když žalobu jako neodůvodněnou zamítly.

Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, netřeba se již ani obíratí dovolacími vývody, zda žalobkyně dopustila se spoluzavinění na vzniklé jí škodě, že včas o vdovský důchod se nehlásila, ani otázkou, zda žalobní nárok byl promlčen, když vůbec nevznikl.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 9. března 1927 čj. Rv I 859/26.

Dr. Grešl.

K tomu, aby dosavadní přímý poměr nájemní byl změněn v poměr podnájemní, je třeba zcela určitě projevené vůle dosavadního nájemníka.

Manželé Václav a Marie A., výměnkáři v O. podali žalobu vyklizovací proti manželům Hubertu a Anně K. v O. s následujícím odůvodněním: